

Základní škola a Mateřská škola, Vl. Rady 1, České Budějovice

„Jsme jedna rodina, školní družina,“
školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání

Pro inspiraci:

„Žij vyrovnaně – trochu se uč, trochu přemýšlej a každý den maluj a kresli a zpívej a tancuj a hraj si a pracuj. A nikdy nezapomeň na dětské obrázkové knížky a první slovo, které ses naučil – největší slovo ze všech – dívej se.“

Robert Fulghum

Člověk neprokázal v ničem tolik fantazie jako v množství různých her, které vymyslel.

Gottfried Wilhelm Leibniz

Hra je jeden z nejefektivnějších způsobů, jak zjednodušit život. Přesně to jsme dělali jako děti, ale v dospělosti jsme si hrát zapomněli.

Albert Einstein

Hra je jedním ze svorníků, které spojují jednotlivá vývojová období lidského života v jeden celek.

Zdeněk Matějček

Obsah

1. Identifikační údaje	4
1.1. Název ŠVP.....	4
1.2. Údaje o škole	4
1.3. Zřizovatel.....	4
1.4. Platnost dokumentu	4
2. Poslání školní družiny	5
3. Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončování vzdělávání.....	5
3.1. Přijímání uchazečů	5
3.2. Průběh vzdělávání.....	5
3.3. Ukončování vzdělávání	6
4. Podmínky vzdělávání.....	7
4.1. Materiální podmínky	7
4.2. Ekonomické podmínky.....	7
4.3. Personální podmínky	7
4.4. Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků	7
5. Charakteristika vzdělávacího programu.....	8
5.1. Cíle vzdělávání	8
5.2. Metody a formy práce ve školní družině	9
5.3. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci nadaní	10
6. Vzdělávací obsah a časový plán vzdělávání	11
7. Projekt Pohyb a výživa	14
8. Evaluační systém	15

1. Identifikační údaje

1.1. *Název ŠVP*

„Jsme jedna rodina, školní družina,“ školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání.

1.2. *Údaje o škole*

NÁZEV ŠKOLY: Základní škola a Mateřská škola, Vl. Rady 1, České Budějovice

ADRESA ŠKOLY: Vl. Rady 962/1, 370 08 České Budějovice

JMÉNO ŘEDITELKY ŠKOLY: Mgr. Vladimíra Marková

KONTAKT: e-mail: skola@zsmlade.cz, web: zsmlade.cz

IČ: 70877661

IZO: 114 200 882

REDIZO: 600 057 429

1.3. *Zřizovatel*

NÁZEV ZŘIZOVATELE: Statutární město České Budějovice

ADRESA ZŘIZOVATELE: nám. Přemysla Otakara II. 1/1, 370 92 České Budějovice

KONTAKTY:

tel: 386 801 501 - Odbor školství a tělovýchovy MM ČB

1.4. *Platnost dokumentu*

PLATNOST OD: 1. 9. 2016

ČÍSLO JEDNACÍ: 272/2016

DATUM PROJEDNÁNÍ VE ŠKOLSKÉ RADĚ: 13. 6. 2016

DATUM PROJEDNÁNÍ V PEDAGOGICKÉ RADĚ: 29. 8. 2016

.....
Mgr. Vladimíra Marková, ředitelka školy

.....
Razítko školy

2. Poslání školní družiny

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Školní družina není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním školní družiny je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků a sebeobslužné a společensky prospěšné činnosti žáků. Školní družina umožňuje také přípravu na vyučování, která zahrnuje okruh činností souvisejících s plněním školních povinností.

3. Podmínky přijímání uchazečů, průběh a ukončování vzdělávání

3.1. *Přijímání uchazečů*

Žáci jsou přijímáni na daný školní rok na základě písemné přihlášky. Součástí přihlášky je písemné sdělení zákonných zástupců žáka o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny.

O zařazení dětí do školní družiny rozhoduje ředitelka školy. Vychází z údajů Zápisního lístku (případně doplněného čestným prohlášením zákonného zástupce).

Pokud počet uchazečů o školní družinu překročí stanovenou kapacitu, jsou žáci přijímáni podle těchto kritérií:

1. Přednostně jsou přijímáni žáci nižších ročníků.
2. Dále jsou přijímáni uchazeči podle těchto kritérií:
 - a) Zaměstnanost rodičů – přednostně jsou přijímáni ti žáci, jejichž rodiče jsou oba zaměstnání
 - b) Vzdálenost bydliště žáka od školy – přednostně jsou přijímáni žáci dojíždějící z cizí obce či ze vzdálenějších částí města.
 - c) Další závažné důvody

Pokud žák (žákyně) nebude v průběhu roku školní družinu pravidelně využívat, bude jeho místo postoupeno jinému zájemci.

3.2. *Průběh vzdělávání*

Oddělení ŠD:

Žáci jsou zařazeni do oddělení ŠD.

Počet oddělení: 3

I. oddělení

II. oddělení

III. oddělení

Oddělení jsou naplňována do počtu maximálně 30 žáků.

Provoz školní družiny:

Ranní provoz: 6:15 – 7:45

Odpolední provoz: 11:40 – 16:30

Žáci, kteří navštěvují ranní družinu, přicházejí nejpozději do 7:30. Pokud přijdou později, vyčkají na otevření školní budovy v 7:40.

Uspořádání dne:

6:15 – 7:30 scházení žáků, seznámení žáků z různých oddělení
volný výběr stolních a společenských her
stavebnice, omalovánky, karty, kreslení
ranní cvičení a hry v tělocvičně

7:30 – 7:45 úklid a příprava do školy
přecházení žáků do učeben v přízemí a v 1. patře

11:40 – 13:30 (v případě potřeby i déle)
příprava na oběd, osobní hygiena, zásady slušného chování při cestě na oběd a z oběda
oběd – zásady správného stolování
pitný režim
relaxace, odpočinek

13:30 – 16:30 odpolední vzdělávací program:
výchovná, vzdělávací a zájmová činnost (pracovní činnosti, výtvarné činnosti, hry na školní zahradě a ve cvičebním sále, ...)
hygiena, svačina, úklid
příprava na vyučování formou kvízů, společenských her, hádanek, tajenek, ...

V ranních a odpoledních hodinách dochází ke spojování oddělení.

Životospráva:

Na oběd žáci přechází do areálu MŠ Kališnická 5a, kde se nachází jídelna.

Dětem je v rámci oběda poskytována plnohodnotná a vyvážená strava, která odpovídá veškerým předpisům. Je zachována vhodná skladba jídelníčku, dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů. Děti mají k dispozici dostatek tekutin.

Na vyučování a do ŠD si děti nosí vlastní pití, popřípadě mohou využít pitnou vodu z vodovodu. Jsou upozorňovány, aby pravidelně dodržovaly pitný režim.

Děti nejsou do jídla nuceny, ale jsou vedeny k tomu, aby alespoň všechno ochutnaly a naučily se zdravému stravování.

3.3. Ukončování vzdělávání

Vzdělávání ve školní družině je ukončeno na konci školního roku.

V průběhu školního roku je vzdělávání ukončeno na základě písemného oznámení zákonných zástupců (písemná odhláška).

Ukončení vzdělávání je zaznamenáno v Přehledu výchovně vzdělávací práce (Třídní kniha).

4. Podmínky vzdělávání

4.1. Materiální podmínky

Školní družina využívá především místnosti v 1. patře ZŠ a jednu učebnu v přízemí.

V 1. patře je velká herna a cvičební sál, který je využíván pro ranní i odpolední sportovní aktivity. Herna ŠD je vhodně vybavena odpočinkovou částí a pracovními stoly. Dvě velké sestavy skříněk jsou plné společenských her, stavebnic, výtvarného a pracovního materiálu k zájmovým činnostem dětí. Je zde i odpočinkový koutek s válendou. Na stěně je umístěna velká plazmová televize a video, které jsou používány pro školní výuku i pro ŠD. V případě potřeby je herna školní družiny využita v dopoledních hodinách jako třída – učebna, je zde nainstalována interaktivní tabule.

Dále děti využívají učebny v 1. patře a v přízemí, kde jsou umístěny skřínky se stavebnicemi, společenskými hrami apod. Dle zájmu mohou pod dohledem paní vychovatelky pracovat i s interaktivní tabulí. Na chodbě je sociální zařízení.

Dále školní družina pravidelně využívá školní zahradu, kde jsou umístěny herní prvky a vybavení pro sportovní a relaxační vyžití dětí.

4.2. Ekonomické podmínky

Výši úplaty za zájmové vzdělávání je stanovena ve směrnici, kterou vydává ředitelka školy zpravidla na období školního roku.

4.3. Personální podmínky

Výchovně vzdělávací činnost zajišťují především 3 pedagogičtí pracovníci – vychovatelky ŠD. Při ranní směně, v době oběda vypomáhají dle potřeby další pedagogičtí pracovníci. Odborné zaměření si pedagogové prohlubují v akreditovaných vzdělávacích kurzech i samostudiem.

4.4. Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků

Žáci jsou průběžně upozorňováni na základní pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví:

Žáci jsou povinni přezouvat se, dbát na hygienu zvláště před jídlem, po použití WC, po návratu z pobytu venku či vycházky.

Žáci se chovají při pobytu ve škole a na akcích organizovaných školou tak, aby neohrozili zdraví svoje ani svých spolužáků či jiných osob. Při úrazu jsou povinni úraz okamžitě nahlásit pedagogickému pracovníkovi.

Žáci chodí slušně a čistě oblečení a upraveni.

Žákům je zakázáno manipulovat s elektrickými spotřebiči, vypínači.

Žákům je zakázáno v areálu školy manipulovat s otevřeným ohněm.

Při pobytu v cvičebním sále používají vhodnou sportovní obuv a dodržují vnitřní řád.

Z bezpečnostních důvodů se žákům zakazuje otevírání oken, manipulace se žaluziemi, sezení na okenních parapetech.

Poučení na počátku školního roku i v průběhu roku provádí vychovatelka, která žáky seznámí zejména:

- s řádem školní družiny
- se zásadami bezpečného chování v ŠD, na chodbách, schodištích, v šatnách, při odchodu ze školy a příchodu do školy a na veřejných komunikacích,
- s pravidly bezpečnosti a ochrany zdraví při činnostech na školní zahradě,
- se zákazem přinášet do školy nevhodné věci,
- s postupem při úrazech,
- se zákazem používání výtahu bez dospělé osoby,
- s nebezpečím vzniku požáru a s postupem v případě požáru.

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1. Cíle vzdělávání

Při stanovování cílů vycházíme z obecných cílů vzdělávací soustavy, jak je formuluje školský zákon v § 2 odst. 2.

Vedeme žáky k samostatnosti, ohleduplnosti, kolektivismu, dbáme na věk, zájmy a očekávání dítěte. Umožňujeme žákům projevit se jako osobnost. Přihlížíme na věkové a individuální zvláštnosti dítěte. Rozvíjíme vztah k tvorbě a ochraně životního prostředí, získání všeobecného vzdělání, pochopení a uplatňování zásad demokracie, základních lidských práv, utváření vědomí státní příslušnosti a pochopení rovnosti žen a mužů ve společnosti.

Konkrétní cíle:

Žáci v ŠD rozvíjí jemnou motoriku pomocí kreslení, modelování, skládání, apod. Dále umocňují své čtenářské dovednosti. Zdokonalují hrubou motoriku při chůzi, běhu, poskocích a při hrách s míčem či jiným náčiním. Žáci jsou vedeni k rozvíjení schopností bezprostředně vyjádřit a sdělit svoje zážitky, potřeby a přání. Při aktivitách ve školní družině rozvíjíme

sdužování a kamarádství žáků, spolupráci s kolektivem, respektování ostatních žáků, ochotu pomáhat a povzbuzovat se navzájem.

5.2. Metody a formy práce ve školní družině

Činnost ŠD se uskutečňuje těmito formami zájmového vzdělávání:

a) příležitostnou výchovnou, vzdělávací, zájmovou a tématickou rekreační činností

- jednorázové akce mimo školu – návštěvy výstav, exkurze, výlet po okolí apod.

- jednorázové školní akce – např. vánoční trhy, Den dětí, sportovní akce, maškarní karneval, návštěva divadla v ŠD

- jiné příležitostné akce – výroba dárků k zápisu, na vánoční trhy

b) pravidelnou výchovnou, vzdělávací a zájmovou činností

- odpočinek, organizované aktivity, zájmové kroužky, tělovýchova, příprava na vyučování formou her

c) průběžnou výchovnou vzdělávací činností

- otevřená nabídka spontánních činností, klidová činnost, spontánní hry, kdy jsou oddělení slučována

d) osvětová činnost

- poskytujeme dětem prevenci proti dětským úrazům

- dodržujeme hygienické návyky

- prevence negativních společenských jevů – drogy, šikana, záškoláctví, vandalismus

e) odpočinková činnost

- klid po obědě

- odpočinek na koberci, matracích, dekách

- četba pohádek, sledování televize a videa

- zpěv

- tělovýchovné chvílky

f) individuální práce

- objevování a podchycování dětí nadaných a talentovaných
- nenásilné začleňování méně úspěšných či jakkoli znevýhodněných dětí

5.3. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a žáci nadaní

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Respektujeme individualitu každého žáka, vytváříme přiměřené prostředí pro jeho všestranný rozvoj.

Na podmínkách pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracujeme adekvátně s přihlédnutím k jejich handicapu s rodiči a s ostatními pedagogy ve škole. V případě potřeby spolupracujeme se školským poradenským zařízením.

Zájmové vzdělávání je vedeno tak, aby napomáhalo mimo jiné i inkluzi – podle stupně a charakteru handicapu žáků jim bude umožňováno začleňování do volnočasových aktivit a budou zajišťovány podmínky vhodné k rozvoji jejich osobnosti.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu žáků se speciálními vzdělávacími potřebami:

Podpůrná opatření I. stupně poskytuje škola sama. Tato podpůrná opatření mají podobu jednak individualizace přístupu k žákovi a jednak tzv. Plánu pedagogické podpory. Podpůrná opatření představují zejména úpravy v organizaci práce se žákem, v metodách, ve způsobech hodnocení žáka a v případném poskytnutí pomůcek pro vzdělávání žáka, které nevyžadují další finanční prostředky. Pedagogové školy postupují především na základě pedagogické diagnostiky. Podpůrná opatření II. až V. stupně poskytuje škola dle doporučení školského poradenského zařízení.

Vzdělávání žáků nadaných

Vzdělávání žáků probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Spolupracujeme s rodiči a s ostatními pedagogy ve škole. V případě potřeby spolupracujeme se školským poradenským zařízením.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků:

Např.:

obohacování vzdělávacího obsahu

zadávání specifických úkolů, projektů

příprava žáků na soutěže a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol

6. Vzdělávací obsah a časový plán vzdělávání

Září

„Pojďme se seznámit aneb Jsme jedna rodina, školní družina“ – zapojení nových žáků do činnosti ŠD:

Škola

- procházíme školou
- seznamujeme se s okolím školy
- seznamujeme se s řádem ŠD, jídelny
- zdobíme ŠD

Cesta do školy

- povídáme si o bezpečnosti při cestě do školy a domů
- určujeme dopravní značky a jejich význam

Tvoření z přírodních materiálů

Tradice svátku sv. Václava

Říjen

Tvoření z přírodních materiálů

Drakiáda

Oslavy ve ŠD – Halloween

Listopad

Drakiáda

Oslavy ve ŠD – sv. Martin

Vánoční tvoření

Advent

Prosinec

Vánoční tvoření

Mikulášské tvoření

Mikulášské odpoledne a čertovské hrátky

Ježíšek ve školní družině

Vánoční výzdoba

Povídání o vánočních zvycích a tradicích

Leden

Tříkrálové tvoření

Oslavy ve ŠD – Tři králové

Týden deskových a jiných her

Zimní hrátky

Únor

Karnevalové přípravy

- povídáme si o tom, co znamená masopust
- vyrobíme různé masky
- nakreslíme masopustní průvod
- zorganizujeme karneval ve ŠD

Oslavy ve ŠD – Karneval

Březen

Měsíc knihy

Básničkový den

Velikonoce a další svátky (případně i duben)

- povídáme si o Velikonocích
- kreslíme vlastní zážitky z Velikonoc
- vytváříme velikonoční dekorace

Duben

Bezpečný duben

- dopravní značky
- soutěžíme ve znalosti dopravních značek a předpisů

Slet čarodějnic

- kreslíme svoji představu čarodějnic
- přemýšlíme, co se nám vybaví v souvislosti s čarodějnicemi

Květen

Den matek (květen)

- „Co pro mne znamená moje maminka“ – rozhovory
- vyrábíme drobné dárky pro radost
- vyprávíme o zaměstnání maminky (žen)

Recyklotvoření

Červen

Den dětí

Těšíme se na prázdniny

Průběžně

Jak se správně chovat

- vysvětlujeme si správné chování v určitých situacích
- osvojujeme si vhodné chování na veřejnosti – význam „kouzelných slov“ – prosím, děkuji, promiňte, pozdrav
- učíme se společenské etiketě
- skupinové práce – ukázka vhodného a nevhodného chování při různých příležitostech
- povídání na téma mezilidské vztahy

Domov, moje rodina

- vyprávíme si o životě naší rodiny
- kreslíme a modelujeme místa, kde se cítíme dobře
- vyrábíme dárečky rodinným příslušníkům k různým příležitostem

Naše město

- povídáme si o místě, kde žijeme
- stavíme domy z kostek

Naši pomocníci

- povídáme si na téma „rozmanitost povolání“
- předvádíme různá povolání

Hry na všední život

- hrajeme si na školu, na rodinu, na nakupování

- osvojujeme si vhodné chování na veřejnosti – význam „kouzelných slov“ – prosím, děkuji, promiňte, pozdrav
- diskutujeme, jak bychom se zachovali v dané situaci

Moji kamarádi

- rozdíl mezi slovem kamarád, spolužák
- jaký je náš nejlepší kamarád – dobré vlastnosti, kterých si u něho vážíme
- povídání si o tom, proč je mým kamarádem

Nejsme všichni stejní

- uvědomění si, v čem jsou handicapováni někteří lidé (psychicky či fyzicky)
- snažíme se vcítit do situace postižených lidí (např. hluchoněmých, nevidomých či tělesně postižených)

Jak se cítíme, jak jsme prožili den

- vypravujeme drobné příběhy, které se skládají z příjemných i nepříjemných událostí
- zachycujeme své nálady – smutek, pláč, radost, vztek, smích

Lidé a čas

- poznáváme důležitost pravidelného denního režimu
- učíme se rozlišovat povinnosti a zábavu.
- učíme se, že je dobré, když činnost probíhá v pohodové atmosféře
- učíme se úctě k času druhých, učíme se smysluplně využívat svůj čas
- orientace v čase – minulost, přítomnost, budoucnost – různá témata: styly oblékání, bydlení dříve a nyní, technická zařízení – rádio, televize, kino, divadlo, počítač, mobil, dopravní prostředky...

Rozmanitost přírody

- seznamujeme se s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé, pozorujeme změny v přírodě
- na školní zahradě pozorujeme přírodu, všímáme si, jak se mění
- dle možnosti třídíme odpad - plasty, baterie, papír, apod.

Člověk a jeho zdraví

- dodržujeme základní hygienické návyky
- udržujeme pořádek (ve školní družině, čistota pracovního stolu, uspořádání osobních věcí, příprava do školy, péče o hračky)
- odpočinek, relaxace (aktivní odpočinek, sport, dostatek spánku, četba, učení jako práce)
- bezpečnost na ulicích, při cestě do školy, výrazné a barevné oblečení (pravidla silničního provozu, chování na komunikacích, znalost dopravních hraček)
- pohybové aktivity, sport (pohyb jako součást životního stylu)
- zdravá výživa, potravinová pyramida (ovoce a zelenina v jídelníčku, potraviny nevhodné pro zdravý vývoj dětí)
- první pomoc, prevence úrazů, důležitá telefonní čísla (poskytnutí první pomoci, přivolání pomoci, předcházení úrazům a nemocem)
- důležitost zdravého životního stylu

7. Projekt Pohyb a výživa

Ve školním roce 2014/2015 byla škola zapojena do Pokusného ověřování účinnosti programu zaměřeného na změny v pohybovém a výživovém režimu žáků základních škol (Pohyb a výživa) vyhlášeného MŠMT dne 26. března 2013 pod. č. j. MSMT-5488/2013-210.

Na tento projekt navážeme a budeme pokračovat v aktivitách, které se osvědčily.

Z hlediska výživového režimu je nutné i ve školní družině dodržet vhodné intervaly mezi jednotlivými jídly. Děti by měly zasednout k odpolední svačině nejpozději 3 hodiny po svém obědě. Úkolem pedagogů je vytvořit odpovídající podmínky pro odpolední svačinu.

Metodické poznámky:

- Měly by být zachovány hygienické podmínky odpočinku po obědě i odpočinku po dopolední práci ve škole.
- Součástí odpočinku dětí je pohybová činnost. Pro tu by v družině mělo být dostatek prostoru, pomůcek i osobní podpory vychovatelkami.
- Pohybové činnosti by měly být, podobně jako o přestávkách, nabízeny především vytvořením podmínek, ale i podněcovány vychovatelkou, její nabídkou, volbou konkrétního programu (pohybové hry, cvičení, vycházky, přesun na hřiště apod.).
- Po odpočinku po obědě je možné nabízet dětem také řízený program, motivovat je k pohybové činnosti, případně k řešení zábavných úkolů v souvislosti se školním programem.
- Je vhodné děti podněcovat k pohybu a podporovat jejich nápady.
- Nabídnutou činnost nemusejí vykonávat všechny děti, je možné uspořádat program a nabídku činností ve skupinkách.
- Základem pohybových aktivit v družině jsou jednoduché hry nebo činnosti.

Bezpečnost

- Jasná a jednoduchá pravidla.
- Vymezit vždy pro jednotlivé aktivity vhodný prostor.

8. Evaluační systém

Cílem evaluace je průběžné ověřování a pravidelné vyhodnocování výchovně vzdělávacího procesu a veškerých činností ve školní družině, aby byla získána zpětná vazba.

Výsledky evaluace jsou využívány ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu a podmínek, za kterých je proces uskutečňován.

Oblasti evaluace:

- Klima ve ŠD
- ŠVP ZV
- Kvalita podmínek ve ŠD
- Průběh vzdělávání
- Výsledky vzdělávání
- Spolupráce s rodiči
- Spolupráce s dalšími partnery

Nástroje evaluace:

analýza školní dokumentace, kontrolní a hospitační činnost, pozorování, rozhovor, diskuse, sledování výsledků práce žáků, vyhodnocení průběhu školního roku (metodické sdružení), anketa

Časové rozvržení:

Autoevaluační činnosti jsou prováděny průběžně, celkové zhodnocení pravidelně na konci školního roku.